

Vår vurdering:
Viser hvorfor high-end koster. En høyttaler med et krystallklart åpent lydbilde og sjokkerende realistisk dynamisk kontrast. Skyhøy hakeslepp-faktor på den rette forsterkeren, og en opplevelse å lytte til – hver gang. En referanse høyttaler på alle måter.

SLIK TESTET VI:

Høyttalerne ble plassert 150 cm ut i rommet. De ble som vanlig testet med McIntosh MC501, store 500 W monoforsterkere, som vi har brukt på mange andre høyttalere og derfor kjenner godt. I tillegg brukte jeg en 350 W Adyton Cordis 1.8 effektførsterker og den nye 250 W integrerte McIntosh MA7000. Lydkilder var Marantz SA-751, årets high-end CD-spiller i Lyd & Bilde, og Thorens TD 160HD platespiller. Alt kablet opp med signal- og høyttalerkabler fra Nordost og XLO.

Fristelsen ble for stor. Allerede etter en halvtime var jeg heftet. Jeg bare måtte gjøre det igjen. Det var like deilig andre gang.

Sveitsisk luksurus

Selv kunne jeg ikke skjønne hvordan det skulle gå når alt var over. Hvilket antiklimaks det ville bli. Best å la det stå til så lenge det varer, tenkte jeg i mitt stille indre. Dessuten var det ikke lenge til påske, da kunne det bli tid til å gjøre det flere ganger. Jeg trykket play en gang til, og sjelen løftet seg i kroppen, det var en nesten religiøs opplevelse. Derfor måtte jeg gjøre det igjen.

Bunken med CD-er ble vendt flere ganger. Hyllene med grammofonplater ble trålet etter spennende innspillinger. Jeg var heftet. Men beruselsen måtte dø ut av seg selv, for hvor skal man finne 200 000 kroner til et par høyttalere sånn uten videre? Dermed var det om å gjøre å få mest mulig ut av testperioden. En høyttaler i så høy prisklasse er ikke hverdagskost, det er heller ikke klangen fra en så påkostet konstruksjon.

Lyden av nesten 200 000 kroner er både enkel og vanskelig å beskrive. Kort sagt er nøytral klangkarakter og grenseløs dynamikk innenfor et bredt frekvensområde, en talende beskrivelse, men Piega CL 90X gjør så mye mer med musikkopplevelsen. Høyttalerne, som veier 75 kilo hver, er 113 cm høye og ruver i et rom på 31 kvm.

De ser ut som en større utgave av Piega TC 70X, som de deler teknologi med, men konstruksjonen er så komplisert at de blir dyre i forhold. Og havner i en prisklasse hvor det er et stykke mellom konkurrentene. Den første jeg tenker på er B&W 800D, som koster 35 000 kroner mindre. Mer nærliggende er kanskje Wilson Audio Sophia, KEF Reference 207/2 og Sonus Faber Amati Anniversario. To av dem har vi allerede testet, og den tredje kunne vi absolutt tenkt oss å teste. Særlig etter testen av Piega CL 90X.

Felles for alle disse høyttalerne er meget omfattende kabinettkonstruksjoner. Spesiellagde elementer hører med i denne klassen, ta for

eksempel B&W-høyttalernes diamantdiskant og Sophias kabinett med freste profiler og flere lag billakk. Slikt koster penger, og gjør høyttalerne ikke bare dyrere, men også bedre. For i denne klassen handler alt om lyd kvalitet.

Hjemmelagd

Høyttalerne er, som vanlig for sveitsiske Piega, bygget i aluminium fra topp til tå. Det buede kabinettet er dobbelt, og dempet innvendig for å fjerne resonanser. Det har ført til den høye vekten, og så mye masse lar seg ikke lett rikke straks de er plassert i rommet. De to 22 cm basselementene med doble magneter sitter i et spesielt kammer for større rekkevidde i bassen.

Og CL 90X strekker seg til 24 Hz på papiret. Det er i alle fall dypt nok til å få med et konsertklavers dypeste toner. Fra 550 Hz overtar Piegas håndlagde, superraske båndelement. C2 koaksialelementet, som har både mellomtone og diskant på samme membranflate, er helt unikt for høyttalerindustrien, og en Piega-oppfinnelse som de lager selv i Horgen i Sveits.

Perleporten åpner seg

Man kan stille det fint til for seg når man blander så forskjellige høyttalerteologier som Piega har gjort her. Strengt tatt kan CL 90X kalles en hybridhøyttaler, fordi den kombinerer det spesielle koaksialelementet med normale konede membraner og svingspoler. De to basselementene må nødvendigvis ha høyere masse enn koaksialelementets tynne membran, så derfor trenger de heftige motorer for å henge med reaksjonsevnen til båndelementet. Heftige spoler og kraftige dobbeltmagneter er ikke nok, høyttalerne må ha massiv strøm rett i terminalene for å våkne skikkelig opp.

FAKTA

Piega CL 90X
Treveis gulvhøyttaler – bassrefleks
C2 koaksial båndmellomtone/diskant
2 x 22 cm MOM-basser
Aluminiumskabinett
24–50 000 Hz frekvensområde
Kr. 176.000

Derfor vil jeg nesten fraråde å i det hele tatt tenke på små forsterkere og CL 90X sammen. Med de store McIntoshene og beistet fra Adyton er det ingen sak, der i gården mangler det ikke krefter, og det er akkurat hva Piegaene krever for å yte sitt beste. Da skjer det saker og ting med lydbildet som er ren tryllekunst. Maken til massiv bass er det lenge siden jeg har hørt. Bassgjengivelsen er noe av det strammeste og samtidig mest sammenhengende jeg har hørt.

Og her er det dybbass å få hvis man har forsterker å leke med. Alle som ønsker seg varm og blomstrende bassgjengivelse vil bli skuffet, for disse høyttalerne er kontroll et nøkkelord. Fraværet av farget og ulen bass gir Dave Hollands ståbass klangfarger jeg aldri har hørt tidligere. Albumet Like Minds med Corea, Metheny, Haynes, Burton og Holland, låter akkurat så varmt at det nesten er rosenrødt og romantisk klang på hele opptaket. Men Piegaene skreller vekk kuløren og varter i stedet opp med flere klangfarger. Som blant annet gir vibrafonen til Gary Burton en klangdybde jeg bare har hørt live.

Men det som ga meg hakesleppet tannlegen min gleder seg til å se resultatet av, var samspillet mellom bassene og koaksialelementet. Sånt kan ikke gå bra, men selv Bob Dylans raspande kafetrakter av en vokal framsto som projisert midt mellom høyttalerne. Nå kunne jeg høre underliggende nyanser i nedre mellomtone med krystallklarhet, omtrent der hvor defileret ville dempet enkelte frekvenser. Basslinjen valser tungt ut i rommet, en gitar skyter toner fra hver høyttaler i et sendrektig tempo, og Dylan synger She gave her heart to the man. In the long black coat, sånn at jeg fryser på ryggen. (Fra Oh Mercy, 1989.)

Her er det så sjokkartet stor grad av realisme fra dybbass til langt over mine ørers rekkevidde,

Spesiell konstruksjon

Høyttales unike C2 båndelement er en koaksial konstruksjon. En 0,02 mm tynn plastfolie med ledende materiale er delt opp i to seksjoner. En for diskant, og det omkringliggende området for mellomtone. Bak den tynne folien sitter kraftige neodymiummagneter som fungerer som motor til den flortynne båndmembranen.

Membranen rekker ned til 400 Hz. Vekten av den bevegelige massen er marginal i forhold til overflaten, og Piega hevder at løsningen sikrer en optimal impulsrespons, med konstant fase over hele frekvensområdet. Den lave massen gjør responstiden lynkort, og gir en lang renere utklingning enn konvensjonelle elementer, ifølge Piega. Koaksialelementet er i absolutt tidsfase, siden diskant og mellomtone deler samme plan i alle tre retninger.

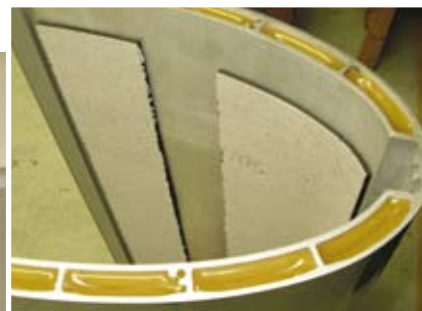
Lite masse flytter luft lynraskt, og gir større transientpresisjon enn tyngre membraner. Rask oppstart og stopp kan derimot være et problem med større membraner, og utfordringen blir ofte å få de svært ulike elementtypene til å reagere likt på transienter, eller musikk-dynamikk.

Det buede kabinettet med topp- og bunnplater er laget i tykk aluminium. Skallet i lettmetall er presset fra en tre-tonns aluminiumsblokk og ekstrudert. To buede aluminiumsplater skjøtes sammen under varme og høyt trykk (se bilde), med vertikale avstivninger mellom platene. Disse fylles med dempemateriale, som gjør buen blytung og steindød.

De innvendige veggene er belagt med et 6 mm tykt bitumenmateriale kalt Idikell, som demper innvendige lydølger og hjelper til å holde kabinettet dødt og fritt for egenresonanser. På fronten munn bassrefleksporten ut en "brevsprekk" under basselementene. Over den sitter to 22 cm basselementer som er spesiallaget for Piega av ScanSpeak i Danmark. Med en ekstra magnet bak på polstykket for å konsentrere magnetfeltet rundt svingspolen. Magnetic Optimized Motor (MOM) kaller Piega dette, og det hjelper bassenes transientrespons, slik at de ikke "henger etter" båndelementet. Elementene bruker en fiberbasert membran med freste spor, for konstant avstivning av membranen når den er i bevegelse.

Høyttales er satt sammen av topp-, bunn- og frontplate, montert i det u-formede alukabinettet.

Høyttales dobbeltsidige kabinett er så å si resonansfritt, og stivere enn stål. Idikell-mattene som demper interne resonanser kan ses på innsiden av kabinettet.

Slik ser koaksialelementet ut når det monteres på rammene med neodymiummagnetene. Diskanten er rektangelet i midten, mens det omkringliggende området er mellomtonemembranen.

at jeg knapt kan komme på andre høyttalere som er så komplette i ett og alt. Sonus Faber Amati Anniversario er en naturlig kandidat, og KEF Moun, men de har jeg ikke testet (ennå ...). I denne ligaen er det en nesten grenseløs troverdighet i måten musikk blir presentert på. Jennifer Warnes vokal på Song of Bernadette har aldri gitt meg de store opplevelsene, men her blir jeg bergtatt av framførelsen. Aaron Nevilles vokal er temmelig unik, men jeg har ikke hørt at mannen faktisk har så mye dybde i stemmen før.

Lydbildet preges av en åpenhet man forbinder med gode elektrostater. Responstiden oppleves som like umiddelbar, men høyttalene er langt mer fysiske. Dessuten har de en bassgjengivelse å dø for, og en mellomtone og diskant som nesten ikke er sann. Gamle Opus 3-opptak med for eksempel Eric Bibb eller Zetterqvist String Quartet, kunne jeg spille så høyt at jeg ble svimmel, uten en eneste aggressiv tone, betoning eller fargning som stakk seg ut eller opplevdes unaturlig eller ubehagelig for øret. Det er sjelden. Dybden i lydbildet opplevde jeg som grenseløs. Man snakker ofte om tredimensjonalitet når man diskuterer lydbilde, men disse høyttalene redefinerer begrepet. For første gang fikk jeg et helt kirkeorgel, et kor og flere strykere inn på 31 kvm, men det lyd som en sal på 3000 kvm med en luftig klang bare de beste konsertsaler er i stand til å gi.

Konklusjon

Selv med flere high-end-produkter på samvittigheten, er det første gang på veldig lenge at en høyttaler har krøpet så under huden på meg. Den kan aldri bli min, men jeg vil nok huske Piega-høyttalene for alltid, en mer komplett høyttaler har jeg aldri testet. Den må rett og slett høres. Visst finnes det sikkert bedre høyttalere der ute, men de har jeg ennå til gode å teste. Fordi jeg ikke klarte å sitte i timevis å analysere lydgjengivelsen, er Piega CL 90X en høyttaler som har vært vanskelig å skrive om. Rett og slett fordi jeg heller ville lytte til musikken med hjertet mer enn med hjernen, og det er den beste komplimenten jeg kan gi dem. □

Lydkvalitet ★★★★★	+ Fantastisk musikformidler Krystallklar klang Lynrask dynamikk Silkemyk mellomtone og diskant Massiv dybbass Praktfull utførelse
Funksjonalitet ★★★★★	
Brukervennlighet ★★★★★☆	- Krever heftige forsterkere
Kvalitetsinntrykk ★★★★★	
Samlet vurdering ★★★★★	
Pris: 176.000 kr ■ Importør: Duet Audio www.duet.no	